

LIETUVOS TSR
VALSTYBĖS SAUGUMO
KOMITETAS

КОМИТЕТ
ГОСУДАРСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ
ЛИТОВСКОЙ ССР

232758 Vilnius, Lenino pr. 40
232758 Вильнюс, пр. Ленина, 40

1989.11.27 № 12-2729

Slaptai
egz. Nr. 2

Lietuvos Komunistų partijos
Centro komitetui

Vilnius

Apie neformalų susitikimą su
JAV kongresmenais

Artėjant drg. M.Gorbačiovo ir JAV prezidento Dž. Bušo susitikimui, pastebimai suintensyvėjo reakcingųjų išeivijos organizacijų bandymai gauti administracijos pasižadėjimą įjungti į vadovų susitikimo dienotvarkę Pabaltijo "nepriklausomybės" klausimą. Reaguodami į šiuos reikalavimus kai kurie kongresmenai ir administracijos atstovai nutarė surinkti išsamią informaciją apie padėtį tarybinėse Pabaltijo respublikose bendrame TSRS pertvarkos kontekste, nustatyti galimas tolimesnio vystymosi šiame regione gaires ir suformuluoti klausimus, kuriuos Dž.Bušas galėtų paliesti pokalbiuose su drg. M.Gorbačiovu gruodžio 2 - 3 dienomis.

Šiuo tikslu lapkričio pradžioje buvo suruoštas konfidencialus senatorių Riglo, Saimono ir kelių kongresmenų susitikimas su besilankančiais JAV neformalių grupių atstovais - "Sąjūdžio" seimo tarybos nariu A.Buraču, LLL pirmininku A.Terlecku, Helsinkio grupės nariu V.Petkumi ir Lietuvos demokratų sąjungos atstovu J.Mugevičiumi. Vėliau, lapkričio 8 dieną, JAV Kongreso atstovų rūmų užsienio reikalų komitete, dalyvaujant svečiams iš Lietuvos, buvo nagrinėjama tema "Demokratinės reformos ir žmogaus teisių statusas TSRS ir Pabaltijo respublikose". Šiame susitikime taip pat dalyvavo VLIK'o valdybos pirmininkas K.Bobelis, įvairių JAV visuomeninių organizacijų ir grupių žmogaus teisių gynimo klausimais atstovai.

Tiek privačiuose pokalbiuose, tiek ir diskusijų Kongrese metu kongresmenai labai domėjosi Pabaltijo liaudies frontų, įskaitant "Sąjūdį", programomis ir jų realizavimo terminais, šių judėjimų santykiais su vietos kompartijomis, o taip pat Maskvos požiūriu į respublikų apsisprendimo siekius.

Buvo atkreiptas ypatingas dėmesys į "Sąjūdžio" ir kitų neformalę pasiruošimą rinkimams, keliamas klausimas apie galimą kariškių įtaką rinkimų rezultatams, nagrinėti "Sąjūdžio" santykiai su Lietuvos Katalikų bažnyčia.

A.Buračas JAV kongresmenams pareiškė, kad "Sąjūdis" turi paruošęs atsiskyrimo nuo TSRS parlamentiniu keliu programą, kuri numato palaipsni realios "nepriklausomybės" siekimą. Taktikos klausimu "Sąjūdis" konfrontuoja su kitais demokratiniiais, reikalaujančiais bekompromisinio santykių nutraukimo su Maskva, didelė polemika tuo klausimu vyksta su "Lietuvos laisvės lyga". A.Buračo nuomone, "Lygos" platformą palaiko trečdalis Lietuvos gyventojų. Ryšium su tuo, "Sąjūdžio" pagrindinis uždavinys šiame etape yra suvienyti visas "nepriklausomybės" siekiančias jėgas. "Sąjūdis", pasak A.Buračo, turi pakankamai galimybių, kad neleistų padaryti LLL ir kitiems neformalams neapgalvotų žingsnių, "duodančių Maskvai pretekstą represijoms".

Kongreso nariai pritarė "Sąjūdžio" platformai dėl "nepriklausomybės" siekimo taikiu parlamentiniu keliu. Saimonas pastebėjo, kad "Sąjūdis" gali tikėtis JAV administracijos paramos tik tuo atveju, jeigu Lietuvoje įvykiai vystysis taikiai. Kongreso narys Berenteris taip pat pasisakė už parlamentinį kovos kelią ir teigiamai įvertino VLIK'o paskutinio seimo nutarimą dėl bendradarbiavimo su dabartine Lietuvos oficialiomis įstaigomis ir neformalais (VLIKas nuo šiol neatmeta kontaktų su LKP "nepriklausomybės" klausimu galimybės, o taip pat ruošiasi priimti į savo sudėtį atsikuriančias respublikoje pagal buržuazinės Lietuvos modelį partijas ir organizacijas).

Kongresmenas Ovensas išreiškė pasitenkinimą pokalbių su A.Buraču ir kitais Lietuvos "delegatais" rezultatais ir užtikrino juos, kad Kongreso atstovų rūmų užsienio reikalų Komitetas painformuos apie šių pokalbių turinį JAV prezidentą Dž.Bušą prieš jam išvyksiant į susitikimą su drg. M.Gorbačiovu.

Komiteto pirmininkas

E.Eismuntas

Вірно: Ін. наголоси на 2 Ангеліні 1 Ангеліні
КГБ Мін. ЦРП наголос 3
Інф (Ангелініні П.К.)